PRITARTA
Vilniaus m savivaldybės administracijos
Ikimokyklinio ugdymo skyriaus vedėjo
2025 m. birželio 9 d.
Įsakymu Nr. A15 – 1194/25
PATVIRTINTA
Vilniaus lopšelio-darželio „Gintarėlis“
direktoriaus
2025 m. birželio 10 d.
Įsakymu Nr. V - 50

Vilniaus lopšelis-darželis
Gintarėlis

IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

VILNIUS, 2025

I.I. MŪSŲ POŽIŪRIS Į VAIKĄ IR JO UGDYMĄ(SI)

Vilniaus ikimokyklinio ugdymo mokykla „Gintarėlis“ (toliau - Mokykla) siekia užtikrinti visapusišką vaikų raidą, tenkindamas jų individualius poreikius, įskaitant saugumą, aktyvumą, žaidimą, bendravimą, pažinimą, judėjimą, saviraišką ir pripažinimą. Mokykla rūpinasi vaikais, turinčiais specialių ugdymosi poreikių (kalbos, kalbėjimo, komunikacijos ir socializacijos sutrikimai), ir siekia suteikti jiems reikalingą pagalbą. Tėvai ir globėjai yra aktyvūs ugdymo proceso dalyviai, bendradarbiaujantys su mokytojai sprendžiant ugdymo turinio ir pasiekimų vertinimo klausimus, taip pat gaunantys švietimo pagalbą.

Pagrindinės mokyklos veiklos kryptys apima ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą, kurie padeda vaikams tenkinti prigimtinius, kultūrinius, socialinius ir pažintinius poreikius. Mokykla taip pat siūlo neformalų ugdymą, kuris skatina kūrybiškumą ir žinių gilėjimą. Kvalifikuota mokytojų komanda, papildyta logopedais, psichologais, specialiaisiais pedagogais, mokytojo padėjėjais ir kitais specialistais, užtikrina, kad kiekvienas vaikas gautų reikalingą pagalbą ir individualų dėmesį, siekiant jo visapusiško vystymosi.

Mokykla integruoja tarptautines programas, tokias kaip KIMOČIS (Kimochis), ugdančią atsakingumą, pagarbą, atsparumą ir drąsą, bei ZIPIO DRAUGAI, padedančią vaikams įveikti emocinius sunkumus, tokius kaip atstūmimas, vienatvė ir patyčios. Ugdymo procese taip pat integruojami STEAM (gamtamokslinio, technologinio, inžinerinio, meninio ir matematinio) ugdymo principai, kurie lavina vaikų kūrybiškumą, kritinį mąstymą ir problemų sprendimo įgūdžius. Naratyviniai žaidimai, pasakojimai ir vaidinimai skatina emocinę išraišką, socialinius ir komunikacinius gebėjimus, padedant vaikams geriau suprasti savo jausmus ir stiprinti tarpusavio santykius. Šiuolaikinės ugdymo priemonės ir erdvės, pritaikytos vaikų poreikiams, skatina aktyvų ir kūrybišką mokymąsi, suteikiant vaikams galimybę savarankiškai atrasti pasaulį ir išmokti naujų įgūdžių. Mokykla taip pat integruoja įvairias ugdymo teorijas, tokias kaip konstruktyvizmas, sociokultūrinė ir socialinė kognityvinė raidos teorija. Taikant universalaus dizaino mokymuisi principus, užtikrinama, kad visi vaikai galėtų aktyviai dalyvauti ugdymo procese, pašalinant aplinkos barjerus ir pritaikant įvairius metodus bei priemones, skatinančias įtrauktį ir ugdymo kokybę.

I. II. UGDYMĄ(SI) GRINDŽIANČIOS VERTYBĖS

Mūsų vertybės kalba apie tai, kas esame ir kuo siekiame būti; nesvarbu, ar esame vaikas, mokytojas, darbuotojas, mama ar tėtis. Vertybės padeda mums mokytis kartu ir keliauti per gyvenimą. Vaikų ugdymasis grindžiamas požiūrio į vaiką ir jo ugdymą(si) sąlygotomis vertybėmis: vaiko orumas, bendruomeniškumas, demokratija ir pilietiškumas.

1 pav. Mokyklos vertybės

I.III VAIKAI IR JŲ POREIKIAI

Mokykloje ugdomi vaikai, turintys įvairių asmeninių patirčių, socialinės padėties, kultūros ir unikalių poreikių nuo 2 iki 7 metų. Šio amžiaus tarpsniu kiekvienam vaikui svarbu užtikrinti aplinką, kurioje jis galėtų jaustis saugus ir mylimas. Pirmieji vaiko gyvenimo metai – tai laikotarpis, kai pagrindinis poreikis yra saugumas.

Vaikai nuo 2 iki 3 metų pradeda intensyviai tyrinėti aplinką, ir šiuo laikotarpiu jiems labai svarbu turėti galimybes pačiam atrasti, pasiekti ir nuspręsti.

Nuo 4 iki 6 metų vaikams ypač išryškėja iniciatyvumo poreikis. Jie trokšta išbandyti naujas veiklas, pažinti pasaulį ir kurti. Mokykloje ugdoma kūrybiškumo ir saviraiškos aplinka, kuri suteikia vaikams galimybę eksperimentuoti per žaidimus, meną, muziką ir

kitus kūrybinius užsiėmimus. Mokykloje mokytojai rūpinasi, kad visi vaikai – tiek tie, kurie turi specialiųjų ugdymosi poreikių, tiek tie, kurie vystosi pagal įprastą tempą – gautų reikalingą dėmesį ir paramą.

2 pav. Vaiko poreikiai

I.IV TĖVŲ (GLOBĖJŲ) IR VIETOS BENDRUOMENĖS POREIKIAI

Mokykla teikia ypatingą dėmesį tėvų (globėjų) įsitraukimui į vaikų ugdymo procesą. Tėvai (globėjai) yra pagrindiniai vaiko ugdymo partneriai, atsakingi už vaiko gerovę, sveikatą ir tobulėjimą. Mokyklos paskirtis – sukurti aplinką, kurioje būtų atsižvelgiama į tėvų (globėjų) lūkesčius ir vaiko poreikius, užtikrinant kokybišką ugdymą ir kūrybišką aplinką. Bendradarbiavimas su tėvais (globėjais) vyksta įvairiais kanalais, įskaitant elektroninį dienyną, elektroninį paštą, susitikimus, individualius pokalbius ir privačias internetines grupes, užtikrinant, kad kiekvienas vaiko ugdymo žingsnis būtų aptartas ir suderintas.

I.V REGIONO YPATUMAI IR MOKYKLOS SAVITUMAS

Vilniaus lopšelis-darželis „Gintarėlis“ yra įsikūręs geografiškai patogioje vietoje, sujungiančioje miesto centrą ir ramias gamtos zonas. Mokykla, atsižvelgiant į savo ugdymo(si) prioritetus, užtikrina vaikams galimybes aktyviai dalyvauti įvairiose veiklose,

susijusiose su gamta, kultūra ir kūrybiškumu. Mokykla bendradarbiauja su įvairiomis vietos mokyklomis ir organizacijomis, dalyvauja projektuose ir šventiniuose renginiuose, kurie praturtina vaikų patirtis. Bendradarbiaujama su Vilniaus kolegija ir universitetais, kurie vykdo pedagogines praktikas bei įgyvendina edukacinius projektus.

I.VII VYGOTSKIO SOCIOKULTŪRINĖ TEORINĖ PRIEIGA

Vygotskio socialinės raidos teorija

Vygotskio socialinės raidos teorija, dar vadinama sociokultūrine teorija, yra kertinis raidos psichologijos aspektas, pabrėžiantis esminį individo vaidmenį pažintinės raidos procese. Šios teorijos esmė – nuostata, kad mokymasis yra socialinio tarpininkavimo procesas – tuo jis skiriasi nuo labiau vienišo polinkio pažinti ir atrasti pasaulį (Gowrie NSW, 2022). Ši teorija siūlo ir rekomenduoja, kad korepetitoriai ar kiti ugdytojai turėtų sutelkti dėmesį į bendradarbiavimo ir interaktyvius mokymo metodus, skatinančius pažintinę raidą per socialinį įsitraukimą (bendravimą, pritaikomumą ir bendradarbiavimą).

L. Vygotskio Sociokultūrinė teorija teigia:

- Vaikai konstruoja žinias.
- Raida negali būti atskirta nuo jos socialinio konteksto.
- Vaikai patys aktyviai konstruoja žinias, o ne pasyviai atkartoja tai, kas jiems pateikiama.
- Negalima lavinti vaiko logikos, kol vaikas dar nėra įvaldęs kalbos.
- Kai vaikas mokosi skaičiuoti, jis netiesiog mintinai atkartoja skaičius, o palaipsniui įsisavina simbolinę skaičiaus prasmę.
- Ta sritis, esanti tarp to, ką vaikas gali padaryti pats, ir ką gali padaryt padedamas mokytojo, vadinama artimiausios plėtros zona.
- Mokytojai turi pateikti tokias užduotis, kurios turi būti truputį sudėtingesnės už tai, ką vaikas gali padaryti pats be niekieno pagalbos. Todėl jautri mokytojo intervencija gali įgalinti ir padėti vaikui veikti aukštesniu lygiu bei tuo pačiu skatinti raidą.

► Naudodamasis privačia kalba, vaikas ima reguliuoti savo paties elgesį, naudodamas vidinę kalbą, nepasiekiamą aplinkiniams. Vyksta taisyklių, normų interiorizacija;

► Kalba sukuria pagrindą visiems aukštesniesiems kognityviniams procesams.

II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

- ***Ugdymo(si) ir priežiūros vienovės principas.*** Ikimokyklinio ugdymo(si) procesui būdinga ugdymo(si) ir priežiūros vienovė. Kiekviena suplanuota ir nesuplanuota sąveika bei kasdieninė rutina yra ugdanti, turtinanti vaiko patirtį.
- ***Vaiko raidos ir ugdymo(si) dermės principas.*** Ugdymo(si) procese atsižvelgiama į raidos nulemtą vaikų poreikių, patirties ir gebėjimų įvairovę ir skatinama visapusiška vaiko raida.
- ***Žaismės principas.*** Žaismingumas yra viso ikimokyklinio vaikų ugdymo(si) pagrindinis bruožas, neatsiejama tyrinėjimo, eksperimentavimo, fantazavimo, kūrybos dalis, o žaidimas – svarbiausia savarankiška vaiko veikla.
- ***Sociokultūrinio kryptingumo principas.*** Ugdymas(is) grindžiamas žmogiškosiomis, tautinėmis ir pilietinėmis vertybėmis, padedančiomis vaikams įsitraukti supančią kultūrinę aplinką ir didinančiomis atvirumą kultūrinei bei kalbinei įvairovei.
- ***Integralumo principas.*** Siekiama visuminės vaikų raidos, užtikrinamas darnus visų pasiekimų sričių gebėjimų plėtojimas, ugdymo(si) sričių tarpusavio ryšiai, vidinės turinio sąsajos kiekvienoje ugdymo(si) srityje, vaikų veiklos integralumas.
- ***Įtraukties principas.*** Sudaromos sąlygos kiekvienam vaikui ugdyt(is), plėtoti savo galias, gauti reikiamą pagalbą, patirti sėkmę, atsižvelgiant į ugdymo(si) poreikių įvairovę.
- ***Kontekstualumo principas.*** Vaikų ugdymas(is) vyksta estetiškuose, į veiklą įtraukiančiuose, vaikų iniciatyvoms atviruose artimiausios socialinės kultūrinės, kalbinės ir gamtinės aplinkos kontekstuose, siekiama vaikų ugdymo(si) patirčių aktualumo, prasmingumo.

- ***Vaiko ir mokytojo bendro veikimo principas.*** Aplinkos, sąveikos, bendros prasmės kuriamos įsiklausant ir atliepiant vaikų poreikius, interesus, iniciatyvas, nuomonę, drauge priimant sprendimus.
- ***Lėto ugdymo(si), užtikrinančio gilų įsitraukimą, principas.*** Vaikai giliai išgyvena ir pajaučia kiekvieną *čia ir dabar* momentą, kai skiriama pakankamai laiko kasdienei rutinai, tyrinėjimo ar kūrybos procesui, nuostabai ir atradimo džiaugsmui.
- ***Reflektyvaus ugdymo(si) principas.*** Mokytojas drauge su vaiku emocijomis ir veiksmais atspindi vaiko veikimo patirtis. Su vaikais drauge pagal jų gebėjimus apmąstomos vaikų emocijos, veiklos ir jų rezultatai, numatomas tolesnis veikimas. Mokytojai apsvarsto autentiškas vaikų patirtis.
- ***Šeimos ir mokyklos partnerystės principas.*** Tėvai ir mokyklos darbuotojai pasitiki vieni kitais ir veikia dėl vaikų interesų.

III. TIKSLAS, UŽDAVINIAI IR UGDYMOSI REZULTATAI

Ikimokyklinio ugdymo tikslas – atsižvelgiant į vaikų prigimtines galias, patirtį, poreikius, šeimos ir bendruomenės susitarimus, kurti lanksčius edukacinius kontekstus, įgalinančius vaikus išsiugdyti pasitikėjimo, rūpinimosi savimi ir kitais, kultūrinio ir socialinio jautrumo, komunikavimo, lankstaus mąstymo, kūrybiškumo, mokėjimo mokytis pradmenis.

3 pav. Mokyklos ugdymo tikslas

Uždaviniai:

- Atpažinti kiekvieno vaiko prigimtines galias bei ugdymo(si) poreikius, kylančius iš asmenybės raidos tarpsnio, individualių raidos ypatumų, prigimtinių gebėjimų visumos ir sociokultūrinės aplinkos;
- organizuoti ugdymą(si) derinant mokytojo suplanuotą ir spontanišką vaiko veiklą, taikant patirtinio ugdymo(si) metodus (projektus, tyrinėjimus, eksperimentavimą, žygius ir kt.), pripažįstant žaidimą – pagrindiniu ugdymo(si) būdu;
- sukurti lanksčią ir ugdymą(si) stimuliuojančią ugdymo(si) aplinką ir kontekstus;
- integraliame ugdymo(si) procese tikslingai taikyti vaiko ir mokytojo sąveika grindžiamas strategijas, ugdymo(si) priemones.
- taikyti universalaus dizaino mokymuisi prieigą, kaip visų vaikų ugdymo(si) sėkmės prielaidą, sudarant galimybę vaikams skirtingais būdais pademonstruoti pasiekimus bei daromą pažangą, pasitelkiant individualią vaiko stebėseną, dokumentavimą, aptarimą su tėvais (globėjais), su vaiko ugdymu susijusiais asmenimis;
- kurti ir plėtoti pasitikėjimu ir pagarba, aktyvia partneryste grindžiamą tikslingą bendradarbiavimą su tėvais (globėjais), švietimo pagalbos specialistais, kitais švietimo pagalbos paslaugų teikėjais bei socialiniais partneriais.

Ugdymosi Rezultatai

Ikimokyklinio ugdymo(si) pagrindas yra grindžiamas visuminiu ugdymu – ugdymo(si) procesas siekia užtikrinti subalansuotą visų 18 pasiekimų sričių pasiekimų plėtotę, atskirų ugdymosi sričių dermę, ugdymo ir ugdymosi procesų balansą; universaliu dizainu mokymuisi – siekiama užtikrinti vaikų skirtybių pripažinimą ir priėmimą, sukuriant sąlygas kiekvienam visavertiškai įsitraukti į bendrą ugdymo(si) procesą; pagrindine vaikų veikla žaidimu ir kita patirtine veikla (pajausti, tyrinėti, kurti, dalintis). Šie elementai sudaro tvirtą pagrindą vaikų visapusiškam 10 ugdymui(si), siekiant harmoningo emocinių, socialinių, fizinių, pažinimo, kalbos ir kūrybos galių vystymosi. Ankstyvojo ir ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymo(si) turinys sudarytas remiantis Ikimokyklinio ugdymo programos gairėmis (2023), atskleidžiant plėtojamas vaiko galias per svarbiausias ugdymo(si) sritis ir jas apimančias pasiekimų sritis.

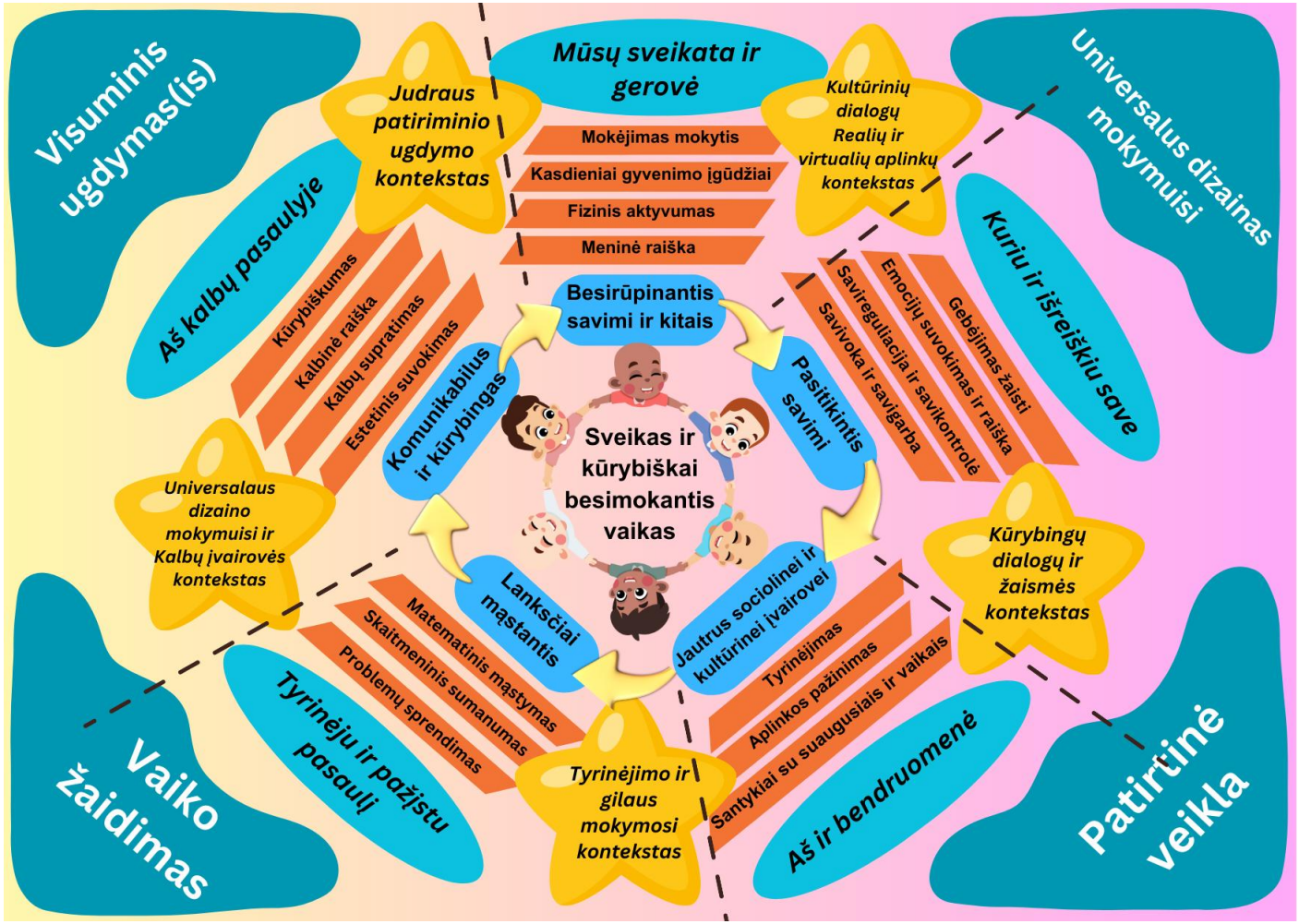

4 pav. Mokyklos ikimokyklinio ugdymo programos konceptualus modelis

Konceptualus ugdymo modelis sukuria lanksčią, visapusišką ugdymo aplinką, kurioje kiekvienas vaikas gali augti ir tobulėti pagal savo individualius poreikius, galias ir gebėjimus. Ugdymosi centre yra vaikas ir pačioje formuluotėje išryškintas mokyklos savitumas. Keliaujant į išore vaiką supa 5 ugdymo sritys, kurie vėliau šakojasi į 18 pasiekimų sričių. Pasiekimų sritis gaubia vaiko galios kurios tarpusavyje susijungusios su 7 ugdymosi kontekstais. Visą šį modelį gaubia 4 pagrindiniai ir esminiai vaiko ugdymo(si) konceptai: vaiko žaidimas, patirtinė veikla, visuminis ugdymas, universalus dizainas mokymuisi. Kiekvieną vaiko raidą skatinanti

visuminio ugdymo(si) sritis yra pritaikyta stiprinti ir ugdyti tam tikras vaiko galias, kurios būtinos siekiant visapusiško asmenybės vystymosi, per konkrečius vaiko pasiekimus. Mokytojas siekdamas plėtoti vaiko galias kuria kontekstus grupėje, lauke bei netradicinėse aplinkose. Šis modelis skatina holistinį vaikų ugdymą, kuris apima ne tik akademinius gebėjimus, bet ir socialinius, emocinius, fizinius bei kūrybinius aspektus. Šis konceptualus ugdymo modelis gali padėti kurti harmoningai besivystančią asmenybę.

IV. UGDYMO(SI) TURINYS, PROCESAS IR APLINKOS

Vaikų pasiekimų plėtotė, vaikų ugdymo(si) turinys ir veiklos įgyvendinamos pasitelkiant penkias ikimokyklinio ugdymo(si) sritis: „Mūsų sveikata ir gerovė“, „Aš ir bendruomenė“, „Aš kalbų pasaulyje“, „Tyrinėju ir pažįstu aplinką“, „Kuriu ir išreiškiu“. Ikimokyklinio ugdymo(si) rezultatai yra vaikų raidos ir ugdymo(si) procese nuosekliai įgyjami bei plėtojami jų pasiekimai: vertybinės nuostatos, žinios bei supratimas ir gebėjimai. Pasiekimai suskirstyti į 18 pasiekimų sričių, kurių visuma laiduoja optimalią vaiko galių ūgtį: kasdienio gyvenimo įgūdžiai; fizinis aktyvumas; emocijų suvokimas ir raiška; savireguliacija ir savikontrolė; savivoka ir savigarba; santykiai su suaugusiaisiais ir bendraamžiais; aplinkos pažinimas; matematinis mąstymas; skaitmeninis sumanumas; kalbų supratimas; kalbinė raiška; estetinis suvokimas; meninė raiška; kūrybiškumas; tyrinėjimas; problemų sprendimas; gebėjimas žaisti; mokėjimas mokytis.

V. VAIKŲ UGDYMOSI PAŽANGA, UGDYMOSI TĘSTINUMAS

Vaiko ugdymosi pažangos vertinimas tai nuolatinis informacijos rinkimas bei kaupimas apie ugdomą vaiką, jo pasiekimus visose veiklos srityse, duomenų analizavimas bei maksimalių vaiko potencialių galimybių numatymas.

Vaikų pažangos ir pasiekimų vertinimu siekiama:

- Pažinti kiekvieną vaiką, atpažinti jo pasiekimus įvairiose ugdymo(si) srityse, stebėti, ko ir kaip vaikas mokosi, ko išmoko.

• Padėti vaikui sėkmingai augti, tobulėti, pastebėti konkrečius jo ypatumus ir nustatyti papildomų švietimo pagalbos paslaugų poreikį, kurių negali suteikti tėvai (globėjai).
• Teikti informaciją apie vaiko daromą pažangą ir pasiekimus tėvams (globėjams), kitiems specialistams, mokyklos administracijai.
• Tikslingai planuoti ugdymą, panaudojant informaciją apie vaiko pasiekimus.
• Nustatyti, ar vaikų ugdymo organizavimas yra veiksmingas, priimti pagrįstus sprendimus ugdymui tobulinti.

Vaiko pasiekimai vertinami pagal ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašą (18 pasiekimų sričių) arba pritaikytoje programoje, atsižvelgiant į nustatytus vaiko specialiuosius ugdymosi poreikius. Vertinami vaiko pasiekimai ir jo daroma pažanga, lyginant ankstesnius vaiko pasiekimus su dabartiniais. Ugdymo(si) pasiekimų ir pažangos vertinimas grindžiamas individualizavimo principu, t. y. kiekvieno vaiko pasiekimai vertinami atskirai, nelyginant su kitais.

Ugdymo(si) pasiekimų vertinimas vyksta šiais etapais:

1. Pradinis vertinimas

• Atliekamas, kai vaikas pradeda lankyti mokyklą. Stebima vaiko pradinė adaptacija, įgūdžiai, gebėjimai ir poreikiai.

2. Nuolatinis stebėjimas ir dokumentavimas

• Mokytojai nuolat taiko pagrindinius pažangos ir pasiekimų vertinimo metodus (stebėjimą, vaiko veiklų, darbelių analizę, pokalbius su vaiku, vaiko pasakojimą, diskusijas, individualias užduotis ir kt.).

• Fiksuojami svarbūs momentai, pažanga ir sunkumai, su kuriais susiduria vaikas.

• Analizuojami vaiko kūrybiniai darbai, projektai ir kitos veiklos rezultatai. Fiksuojami pasiekimai, pažanga ir ugdymosi poreikiai.

3. Pasiekimų įvertinimas

• Atliekamas I ir II pusmečio vertinimas du kartus per metus: rugsėjį–spalį ir gegužę–birželį.

• Apibendrinami vaiko pasiekimai ir pažanga. Duomenys suvedami į elektroninį dienyną.

- Vaiko pasiekimų įvertinimas pateikiamas aprašomuoju būdu – trumpais komentarais, nusakančiais, kokios yra vaiko stiprybės, kas jau pasiekta ir į ką reikėtų atkreipti dėmesį, toliau tobulinti.
- Vaikui pereinant iš ikimokyklinio ugdymo į priešmokyklinio ugdymo grupę, informacija apie vaiko pasiekimus perduodama priešmokyklinio ugdymo grupės mokytojui.
- Vaiko pasiekimai individualiai aptariami su tėvais (globėjais).

Tolesnis planavimas

- Sukaupta informacija naudojama tikslingam veiklos planavimui, bendradarbiavimui su tėvais (globėjais), sklandžiam perėjimui ugdytis pagal priešmokyklinio ugdymo programą.

Programos atnaujinimas

- Programą yra paruošta 5 metams ir numatoma atnaujinti pasikeitus teisės aktams, reglamentuojantiems ikimokyklinį ugdymą, matant poreikį atnaujinti programos turinį anksčiau, norint išlaikyti dermę su praktiniu ugdymo proceso įgyvendinimu.

5 pav. Vaiko galios ir kompetencijos